

Sygn. akt III AUa 555/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 listopada 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Krystyna Smaga
Sędziowie:	SA Barbara Hejwowska SA Elżbieta Czaja (spr.)
Protokolant: protokolant sądowy Kinga Panasiuk-Garbacz	

po rozpoznaniu w dniu 17 listopada 2016 r. w Lublinie

sprawy D. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

od wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach

z dnia 30 marca 2016 r. sygn. akt IV U 1186/14

oddala apelację.

Barbara Hejwowska Krystyna Smaga Elżbieta Czaja

Sygn. akt III AUa 555/16

UZASADNIENIE

Decyzją z 29 września 2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił D. C. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy na dalszy okres, wskazując, że komisja lekarska nie stwierdziła u ubezpieczonego niezdolności do pracy.

Odwołanie od decyzji złożył D. C., kwestionując wydane orzeczenia lekarskie domagając się tym samym przyznania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Wyrokiem z dnia 30 marca 2016 roku Sąd Okręgowy w Siedlcach zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił D. C. prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na stałe.

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczony D. C. posiadał uprawnienia do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy do dnia 31 lipca 2014r. W dniu 14 lipca 2014r. ubezpieczony wystąpił do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z wnioskiem o ustalenie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy na dalszy okres. Lekarz orzecznik i komisja lekarska ZUS ustalili, że wnioskodawca nie jest niezdolny do pracy. Na podstawie powyższego decyzją z 29 września 2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił ubezpieczonemu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy na dalszy okres, tj. od dnia 1 sierpnia 2014r.

Ubezpieczony ur. (...), posiada wykształcenie zawodowe – mechanik samochodowy, jednak nie pracował w tym zawodzie. Pracował jako robotnik budowlany i pracownik fizyczny przy produkcji napojów. Dotychczas wykonywał również pracę dozorcę oraz pracownika ochrony w zakładzie pracy chronionej – pracownika telemonitoringu. Ubezpieczony zaliczany jest do osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności od 2011r. do 30 kwietnia 2017r. z przyczyn o symbolu (...) i (...). U wnioskodawcy rozpoznano: poszerzenie aorty wstępującej, stan po leczeniu operacyjnym pękniętego tętniaka zatoki V. do prawego przedsionka (w 1994r.), przewlekłą stabilną chorobę wieńcową, stan po zawale serca bez uniesienia odcinka(...)leczonym angioplastyką (...) z wszczepieniem stentu (w 2012r.), nadciśnienie tętnicze, zaburzenia gospodarki lipidowej, chorobę wrzodową dwunastnicy, chorobę zwyrodnieniowo-dyskopatyczną kręgosłupa, zespół uzależnienia od alkoholu, zaburzenia depresyjne. Ubezpieczony posiada wieloletnie nadciśnienie tętnicze, leczony był operacyjnie z powodu pękniętego tętniaka zatoki V. do prawego przedsionka w 1994r. Następnie w 2012r. był hospitalizowany w Centrum (...) z powodu zawału serca. Jednocześnie wykonano angioplastykę(...)z wszczepieniem stentu. W 2013 r. wnioskodawca poddany został rehabilitacji kardiologicznej. W lipcu 2014 r. był ponownie hospitalizowany w Centrum (...) z powodu podejrzenia ostrego zespołu wieńcowego. Obecnie D. C. pozostaje pod stałą opieką kardiologiczną w trybie ambulatoryjnym. Ze względu na wywiad leczonej operacyjnie choroby aorty wstępującej, utrzymującego się obecnie tętniaka aorty wstępującej (poszerzenie aorty wstępującej do 45 mm) oraz współistnienie nadciśnienia tętniczego przeciwwskazana jest dla ubezpieczonego ciężka praca fizyczna, w tym praca w charakterze mechanika samochodowego (w pełnym zakresie) lub pracownika ochrony (w pełnym zakresie) lub inne prace fizyczne wykonywane przez ubezpieczonego w przeszłości wiążące się z podejmowaniem okresowo intensywnego wysiłku fizycznego, w szczególności izometrycznego. W ocenie biegłego lekarza kardiologa, wskazane ograniczenia zawodowe są trwałe. Rozpoznane schorzenia kardiologiczne wnioskodawcy naruszają sprawność organizmu w stopniu dającym podstawy do orzeczenia długotrwałej częściowej, trwałej niezdolności do pracy, przy czym niezdolność ta z przyczyn kardiologicznych istnieje co najmniej od 2012r. Biegły lekarz kardiolog nie stwierdził u D. C. istotnej zmiany kardiologicznego stanu zdrowia od 26 lipca 2013r. Rozpoznane u ubezpieczonego schorzenia ortopedyczne i neurologiczne nie powodują niezdolności do pracy. Wnioskodawca nie może jednak wykonywać dużych wysiłków fizycznych ze względu na modelowanie rdzenia kręgowego. Także aktualny stan zdrowia psychicznego ubezpieczonego nie powoduje niezdolności do pracy. Ubezpieczony korzystał ze świadczeń rentowych z uwagi na schorzenia kardiologiczne.

Sąd uznał, że odwołanie D. C. zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art.57 ust. 1 i 2 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2015r. poz. 748) renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki: jest niezdolny do pracy, ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy, a niezdolność do pracy powstała w czasie zatrudnienia, albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania zatrudnienia, przy czym ostatniego wymogu nie stosuje się do ubezpieczonego, który udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiety lub 25 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy. W myśl art.12 ust.1, 2 i 3 ustawy niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu, przy czym całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy, a częściowo

niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji.

Rozstrzygnięcie o zasadności odwołania ubezpieczonego od decyzji organu rentowego odmawiającej mu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy wymagało ustalenia czy ubezpieczony w dalszym ciągu, tj. po 31 lipca 2014r., pozostaje osobą niezdolną do pracy. W tym celu Sąd zasięgnął opinii lekarzy o specjalnościach odpowiadających schorzeniom ubezpieczonego. Biegły lekarz kardiolog w opinii z dnia 3 października 2015r. wskazał, że ze względu na wywiad leczonej operacyjnie choroby aorty wstępującej, utrzymującego się obecnie tętniaka aorty wstępującej oraz współistnienia nadciśnienia tętniczego (obecnie źle kontrolowanego) przeciwwskazana jest dla wnioskodawcy ciężka praca fizyczna. Wysiłek fizyczny o intensywnym nasileniu lub izometryczny wysiłek fizyczny może dawać istotne ryzyko pęknięcia tętniaka aorty wstępującej (powikłanie to jest groźne dla życia), szczególnie przy współistnieniu nadciśnienia tętniczego. Biegły miał na uwadze, że ubezpieczony jest wykwalifikowany do pracy fizycznej i taką też pracę dotychczas wykonywał, zaś rozpoznane schorzenia kardiologiczne znacznie ograniczają jego możliwości zatrudnienia zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami. Choć biegły uznał, że ubezpieczony może wykonywać pracę dozorca – pracownika telemonitoringu w firmie ochroniarskiej, to jednak praca w charakterze mechanika samochodowego (w pełnym zakresie) lub pracownika ochrony (w pełnym zakresie) czy też inne prace fizyczne wykonywane przez niego w przeszłości i wiążące się z podejmowaniem okresowo intensywnego wysiłku fizycznego, w szczególności izometrycznego, są przeciwwskazane. Co więcej, zdaniem biegłego kardiologa, choroba aorty nie poddaje się całkowitemu wyleczeniu, zaś celem leczenia jest jedynie zapobieganie progresji (poszerzenia aorty) i zapobieganie jej pęknięciu. Nawet przy optymalnym leczeniu ryzyko pęknięcia tętniaka aorty jest u wnioskodawcy podwyższone. Biegły lekarz kardiolog nie miał wątpliwości, że występujące ograniczenia zawodowe są trwałe. Wobec powyższego stwierdzono, iż rozpoznane schorzenia kardiologiczne ubezpieczonego naruszają sprawność organizmu w stopniu dającym podstawy do orzeczenia długotrwałej częściowej niezdolności do pracy o trwałym charakterze. Częściowa niezdolność do pracy z przyczyn kardiologicznych istnieje u ubezpieczonego co najmniej od 2012 roku. Dodatkowo biegły lekarz nie stwierdził istotnej zmiany kardiologicznego stanu zdrowia wnioskodawcy (w szczególności poprawy stanu zdrowia) w stosunku do ostatniego badania ubezpieczonego w dniu 26 lipca 2013r. przeprowadzonego przez lekarza orzecznika ZUS, a będącego podstawą do przyznania prawa do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy do 31 lipca 2014r.

Analizując opinię biegłego lekarza kardiologa, Sąd doszedł do przekonania, że stanowi ona miarodajny dowód w sprawie, jest logiczna, spójna i należyście uzasadniona. Powołany biegły kardiolog jednoznacznie wskazywał, że ubezpieczony ma znacznie ograniczoną możliwość podjęcia zatrudnienia na stanowisku zgodnym z posiadanymi kwalifikacjami. Organ rentowy w zastrzeżeniach do w/w opinii podnosił, że uwzględniając dotychczasowy przebieg pracy zawodowej ubezpieczonego (różne prace bez ścisłego ukierunkowania, w zawodzie mechanika samochodowego praktycznie nie pracował oraz aktualne zatrudnienie jako dozorca), należy uznać, że zawody wskazane w opinii są dla wnioskodawcy dostępne, gdyż generalnie są to „proste, lekkie prace fizyczne” i nie można ich określić jako poniżej kwalifikacji wnioskodawcy. Przy tego rodzaju zastrzeżeniach Sąd nie znalazł podstaw do uwzględnienia wniosku organu rentowego o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego lekarza kardiologa z uwagi na jego niezasadność. Nie może bowiem ująć na uwadze, że ubezpieczony jest wykwalifikowany do pracy fizycznej - taką pracę wykonywał przez cały okres zatrudnienia - i w związku z występowaniem znacznych ograniczeń w możliwości podjęcia przez niego tego typu pracy sprowadza to częściową niezdolność do pracy. Niewątpliwie praca na stanowiskach dotychczas wykonywanych przez D. C. łączy się z okresowym wysiłkiem fizycznym o intensywnym nasileniu lub izometrycznym wysiłkiem fizycznym, która u ubezpieczonego jest przeciwwskazana, ponieważ daje istotne ryzyko pęknięcia tętniaka aorty wstępującej, szczególnie przy współistnieniu nadciśnienia tętniczego. Wprawdzie biegły kardiolog wskazał, że wnioskodawca może wykonywać pracę dozorca, ale tylko jako pracownik telemonitoringu, za to nie jest już zdolny do wykonywania pracy mechanika samochodowego czy też pracownika ochrony w pełnym wymiarze czasu pracy, a także nie może wykonywać innych prac fizycznych świadczonych w przeszłości. Przepis art. 12 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wymaga, by zdolność do pracy odnosić do poziomu posiadanych kwalifikacji. Nie można zatem odnosić się do innej, lżejszej pracy, którą ubezpieczony teoretycznie

mógłby wykonywać, a dokonywanie oceny zdolności do pracy z punktu widzenia jakiegokolwiek innej pracy możliwej do wykonywania przez wnioskodawcę jest nieuzasadnione.

Sąd w całości podzielił wnioski biegłego kardiologa, obdarzając opinię z dnia 3 października 2015r. wiarygodnością. Powyższe jednoznacznie wskazuje, że ubezpieczony w znacznym stopniu utracił zdolność do wykonywania pracy fizycznej zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji. Dodatkowo biegły lekarz kardiolog wskazał, że choroba aorty nie poddaje się całkowitemu wyleczeniu, zaś stosowne leczenie ma jedynie na celu zapobieganie poszerzeniu aorty i jej pęknięciu. Z tego też powodu orzeczono, że częściowa niezdolność do pracy z przyczyn kardiologicznych ma charakter trwały i istnieje co najmniej od 2012r. Całokształt okoliczności sprawy pozwala zatem stwierdzić, że ubezpieczony spełnia wszystkie przesłanki do ustalenia na dalszy okres prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy określone w art.57 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W konsekwencji Sąd, za dowodem z opinii biegłego lekarza kardiologa, uznał ubezpieczonego za trwale częściowo niezdolnego do pracy od dnia 1 sierpnia 2014r. na stałe.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art.477¹⁴ § 2 k.p.c., Sąd zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w sentencji wyroku.

Od tego wyroku apelację złożył organ rentowy zaskarżając wyrok w całości. Wyrokowi zarzucał:

- naruszenie prawa procesowego, tj. art.233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie oceny dowodu z opinii biegłych sądowych z przekroczeniem zasady swobodnej oceny dowodów i niedostateczne wyjaśnienie istotnych okoliczności sprawy, w szczególności opinii biegłego kardiologa z co doprowadziło do błędnego wniosku odnośnie istnienia u ubezpieczonego trwałej częściowej niezdolności do pracy;

- naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 12 ust 3 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. DZ. U. z 2015, poz. 748 ze zm.) poprzez błędną wykładnię i przyjęcie, że ubezpieczony jest trwale częściowo niezdolny do pracy.

Skarżący wnosił o zmianę wyroku poprzez oddalenie odwołania, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył:

Apelacja nie jest zasadna.

Ustalenia Sądu I instancji i wyprowadzone na ich podstawie wnioski Sąd Apelacyjny podziela i przyjmuje za własne, nie ma potrzeby ich powtarzania.

Z prawidłowych ustaleń dokonanych przez Sąd Okręgowy, wynika, że wnioskodawca spełnia w dalszym ciągu warunki do renty. Z obdarzonej przez sąd wiarygodnością opinii biegłego kardiologa wynika, że przy ocenie stanu zdrowia wnioskodawcy i uznaniu, że stwierdzone u niego schorzenia naruszają nadal funkcjonowanie organizmu w stopniu sprowadzającym częściową niezdolność do pracy, biegły oparł się na dokumentacji medycznej z dotychczasowego leczenia, wynikach badania oraz przeanalizował aktualne wyniki badań. Sąd Okręgowy, dokonując oceny prawidłowości wydanej opinii uznał ją za miarodajny dowód, a stanowisko należyście uzasadnił, wbrew zarzutom apelacji nie przekroczył granic swobodnej oceny dowodów zakreślonych w przepisie art. 233 § 1 k.p.c. Biegły kardiolog w sposób stanowczy i pewny wypowiedział się co do stanu zdrowia wnioskodawcy i ograniczeniu zdolności do pracy. Ocena wartości opinii przez Sąd w świetle dokładnego uzasadnienia opinii nie budzi wątpliwości.

Przypomnieć należy, że ubezpieczony miał przyznane prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy do dnia 31 lipca 2014r. Częściowa niezdolność do pracy z przyczyn kardiologicznych istnieje u ubezpieczonego co najmniej od 2012 roku. Biegły lekarz kardiolog nie stwierdził istotnej zmiany kardiologicznego stanu zdrowia wnioskodawcy w szczególności poprawy stanu zdrowia w stosunku do ostatniego badania ubezpieczonego w dniu 26 lipca 2013r.

przeprowadzonego przez lekarza orzecznika ZUS, a będącego podstawą do przyznania prawa do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy. Biegły miał na uwadze, że ubezpieczony jest wykwalifikowany do pracy fizycznej i taką też pracę dotychczas wykonywał, zaś rozpoznane schorzenia kardiologiczne znacznie ograniczają jego możliwości zatrudnienia zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami. Praca w charakterze mechanika samochodowego lub pracownika ochrony (w pełnym zakresie) czy też inne prace fizyczne wykonywane przez niego w przeszłości i wiążące się z podejmowaniem okresowo intensywnego wysiłku fizycznego, w szczególności izometrycznego, są przeciwwskazane. Co więcej, zdaniem biegłego kardiologa, choroba aorty nie poddaje się całkowitemu wyleczeniu, zaś celem leczenia jest jedynie zapobieganie progresji (poszerzenia aorty) i zapobieganie jej pęknięciu. Biegły lekarz kardiolog nie miał wątpliwości, że występujące ograniczenia zawodowe są trwałe.

Zarzuty organu rentowego podnoszone w apelacji są polemiką z opinią biegłego – fakt niezgadzenia się z wnioskami opinii nie stanowi wystarczającej podstawy do uznania, że wyrok został wydany z naruszeniem prawa. W tej sytuacji brak jest podstaw do kwestionowania zasadności stanowiska Sądu Okręgowego.

W tym miejscu dodatkowo należy zaznaczyć należy, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem zarówno Sądu Najwyższego, jak i sądów powszechnych, dopiero w wypadku oddalenia konkretnego wniosku dowodowego i zgłoszenia, w sposób odpowiadający prawu, a zatem z przedstawieniem odpowiedniej argumentacji prawnej zastrzeżenia w trybie art. 162 k.p.c., przy wpisaniu treści tegoż do protokołu rozprawy, możliwym byłoby postawienie w apelacji ewentualnego, skutecznego zarzutu niewyjaśnienia wszystkich istotnych okoliczności sprawy. Tylko bowiem poprzez tak sformułowany zarzut apelujący może kwestionować niezasadne w jego odczuciu oddalenie wniosku dowodowego, przeciwko któremu oponował i to w sposób pozwalający Sądowi na zmianę, w toczącym się już postępowaniu, a nie w przyszłym postępowaniu odwoławczym, swojego stanowiska co do dopuszczenia określonego dowodu na jednoznacznie określonej, istotnej dla sprawy okoliczności (tak też SA w Katowicach w wyroku z 7 lutego 2013 r., V A Ca 718/12; LEX nr 1286530). Celem regulacji z art. 162 k.p.c. bowiem jest pobudzenie inicjatywy stron w doprowadzeniu do szybkiego usunięcia dostrzeżonych przez nie naruszeń przepisów postępowania i umożliwienie sądowi niezwłocznego naprawienia błędów. Cel taki byłby zatem trudny do osiągnięcia przy założeniu, że strona, która we właściwym czasie nie zgłosiła odpowiedniego zastrzeżenia, może powoływać się na rzekome uchybienia procesowe Sądu I instancji dopiero po raz pierwszy w środku zaskarżenia (tak też SN w wyroku z 6 grudnia 2012 r., III CSK 62/12; LEX nr 1293777).

Sąd Apelacyjny nie stwierdza naruszenia przepisu art.12 ust 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Zgodnie z brzmieniem art.12 ust. 3 powołanej ustawy częściowo niezdolną do pracy w rozumieniu ustawy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji. Z uzasadnienia opinii wynika jednoznacznie, że biegli wzięli pod uwagę wszystkie kryteria uwzględniane przy ocenie stopnia i trwałości niezdolności do pracy oraz rokowania co do odzyskania zdolności do pracy ustalając, że wnioskodawca jest niezdolny do pracy, a stwierdzona częściowa niezdolność do pracy ma charakter trwały. Skoro biegli uznali wnioskodawcę za nadal niezdolnego do pracy, to słusznie Sąd Okręgowy orzekł, że odwołanie jest za zasadne ustalił prawo do renty na stałe.

Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny orzekł, na podstawie art. 385 k.p.c., jak w sentencji.